ఆలస్యం

రాధిక నోరి, Tallahassee, Fl

ఆ రోజు నేను సావిత్రి వాళ్ళింటికి వెళ్ళే సరికి వాళ్ళింట్లో వాతావరణం చాలా టెన్స్‌గా వుంది. లలిత బిక్కుబిక్కుమని చూస్తోంది. సావిత్రి వర్షించటానికి సిద్ధంగా వున్న మేఘంలాగా వుంది. నేను లోపలికి అడుగు పెట్టగానే ఒక ఏరోగ్రామ్‌ని నా మీద విసిరేసి ఇంక పిడుగులు కురిపించటం మొదలెట్టింది. 'చూసావా అన్నయ్యా, నీ మేనకోడలు నిర్వాకం! ఏం చేసిందో చూడు. మొన్న మనం చెప్పిన ఆ సంబంధం వాళ్ళ అబ్బాయి దీన్ని చూడటానికి దీని దగ్గరకు వెళ్ళి ఒక వీకెండ్ గడిపాడుట. ఆ అబ్బాయి టూ వైట్ అమ్మా, అతనితో జీవితం అంతా మౌనంగా నేను గడపలేను అంటూ ఏవో పిచ్చిరింతలు రాసింది.' అంది ఉక్రోషంగా వుత్తరం లోని ముఖ్యంమైనదాన్ని నేను చదవక్కర లేకుండానే చెప్పేస్తూ.

నోరు విప్పి ఏదన్నా అనేలోపే 'అసలు నేను అప్పుడే ఆడపిల్లకి అమెరికా చదువులేమిటని. చదివిన చదువులు చాలవా అంటే నా మాట ఎవరన్నా విన్నారా? నువ్వు కూడా విదేశాలు, భవిష్యత్తు, పై చదువులు, అవకాశాలు, నా తలకాయ అంటూ దాన్ని సపోర్టు చేసావు. ఇప్పుడు చూడు, అది మన మాట వినటం లేదు.' అంది నిస్సహాయంగా, అక్కసునంతా నా మీద వెళ్ళబోస్తూ.

'సావిత్రీ! నువ్వలా ఆవేశ పడకు. నీకసలే బ్లడ్‌ప్రెషరు...' ఇంకా నేనేదో అనబోతూ వుండగానే 'ఇంకా ఎక్కువవనీ అన్నయ్యా! నష్టం ఏముంది? ఇలాగే ఏ జబ్బో ఎక్కువయి ఎప్పుడో నా గుండె ఆగిపోతుంది. అప్పుడుగానీ ఆ మొండిదానికి ఈ అమ్మ విలువ తెలిసి రాదు.' ఏం చెయ్యలేని నిస్సహాయత్వం సావిత్రి గొంతులో స్పష్టంగా తెలుస్తోంది. సావిత్రి సంఘర్షణ చూస్తోంటే నాకూ గిల్టీగా అనిపించటం మొదలయింది. పరిస్థితి ఇలా మారటానికి అంతా కాకపోయినా కొంతవరకన్నా బాధ్యత నాదే! పల్లవికి ఇంజనీరింగులో పొరుగూరులో సీటు వస్తే వున్న వూళ్ళో అయితే ఫరవాలేదు, పైవూరికి ఆడపిల్లని ఎలా పంపిస్తామంటూ సావిత్రి వెళ్ళనివ్వ లేదు. మా వూళ్ళోనే బి.యస్సీ.లో చేర్పించింది. పల్లవి మొదట్లో మారాం చేసినా క్రమంగా ఆ సంగతి మర్చిపోయి పరిస్థితితో రాజీపడిపోయింది. కాని ప్రతీ ఏడూ ఫస్టు రాంకుతో పల్లవి బి.యస్సీ. పూర్తి చేసేయగానే పెళ్ళిమాట ఎత్తినప్పుడు మాత్రం పల్లవి నా దగ్గరికి చేరింది. 'నువ్వన్నా చెప్పు మావయ్యా! అప్పుడు పొరుగూరని ఇంజనీరింగులో చేరకుండా చేసారు. ఇప్పుడు వున్న వూళ్ళోనే యూనివర్శిటీలో ఎమ్. ఎస్సీ. చేస్తానంటే వద్దనటం అమ్మకేమన్నా న్యాయంగా వుందా? ఇప్పుడు పెళ్ళికి తొందరేముంది? మంచి రాంకుతో పాసయిన నన్ను నిరుత్సాహపరచటం ఏం బాగా లేదు.' అంటూ రాత్రింబగళ్ళు నా ప్రాణాలు తోడేసింది. ఇంక నేను కల్పించుకోక తప్ప లేదు. కానీ అప్పుడు సావిత్రిని రాజీ పరచటం మరీ అంత కష్టంమేమి కాలేదు. వున్న వూరేగా, ఎప్పుడు పెళ్ళి కుదిరితే అప్పుడు చేసేద్దాములే, చదువుకోసం పెళ్ళిని ఆపద్దు అని అంటే సావిత్రి పాపం తేలికగానే ఒప్పుకుంది. కానీ మరి ఆ కళ్యాణ ఘడియ ఇంకా రానందువల్లనే అనుకుంటాను, మేంచూసిన సంబంధాలలో ఏ ఒక్కటీ పల్లవికి కుదరలేదు. ఏదో ఒక ఆటంకం వచ్చేది. సావిత్రి తొందర పడుతున్నప్పుడల్లా ఇంకా ఆ టైము రాలేదు అని నేను సర్దిచెప్పేవాడిని. ఇంతలో పల్లవి ఎమ్.ఎస్సీ. కూడా పూర్తయింది. యూనివర్శిటీ ఫస్టుతో బాటు బాగా లౌక్యంకూడా నేర్చుకుంది. ఎమ్.ఎస్సీ. ఫైనల్ ఇయర్‌లో వుండగా ఎప్పుడు టోఫెల్, జి. ఆర్.యి. పరీక్షలు రాసిందో అసలు మాకెవ్వరికీ తెలియనే తెలియదు. ఒక రోజు నాకు అమెరికాలో ఫలానా యూనివర్శిటీలో మాస్టర్స్ చేయటానికి అసిస్టెన్‌షిప్‌తో సహా అడ్మిషన్ వచ్చింది అని చెప్తే ఇంట్లో అందరికీ బాంబు పేల్చినట్లయింది. సావిత్రికి మళ్ళీ టెన్షన్ మొదలు.

సరిగ్గా అప్పడే ఒక చిత్రమైన సంఘటన జరిగింది. మేము ఎప్పటినుండో చూస్తున్న సంబంధం ఒకటి మా అమ్మాయికి అనుకోకుండా సడెన్‌గా కుదిరింది. అల్లుడు అమెరికాలో ఏదో యూనివర్శిటీలో ప్రొఫెసరు. వాళ్ళ యూనివర్శిటీలోనే పోస్ట్ డాక్టరేట్‌కి అమ్మాయికి కూడా ఎప్రూవల్ ఇప్పించాడు. తన గ్రీన్‌కార్డ్ మీద స్పాంసర్ చేస్తే అమ్మాయికి అమెరికా వెళ్ళటం ఆలస్యం అవుతుందని జె1 మీద అమ్మాయిని తీసుకెళ్ళే ప్రయత్నాలన్నీ చకచకా చేసాడు. వాళ్ళు పెళ్ళయిన వారం పదిరోజుల్లో ఇద్దరూ కలిసి అమెరికా వెళ్ళిపోయారు. ఇది పల్లవికి వాళ్ళమ్మతో పోట్లాడటానికి ఇంకొంచెం బలాన్నిచ్చింది. 'మావయ్యని చూడు, వాళ్ళమ్మాయిని ఎలా పంపించాడో! నువ్వెందుకింత వద్దంటున్నావో నాకు తెలియటం లేదు. భగవంతుడిచ్చిన తెలివిని వృద్ధి చేయడానికి బదులు నిరుత్సాహపరచి ఆ తెలివిని తుంచేయటానికి ప్రయత్నిస్తున్నారు మీరంతా! నా చదువు, నా తెలివి, నా రాంకులు ఇవేవీ మీకు కనిపించటం లేదు. నేను ఆడపిల్లననే ఒక్క విషయమే మీకు గుర్తుంది. అసలు ఆడపిల్ల అయితే ఏమిటి నష్టం? ఆడపిల్లలు చదువుకోకూడదా? అవకాశాలువస్తే విదేశాలకు వెళ్ళకూడదా? వెళ్ళినా వాళ్ళ జీవిత పరమావధి?' ఇలా పల్లవి తెగ వాదించింది. అన్నం, నీళ్ళు మానేసి సత్యాగ్రహాలు చేసింది. ఏడ్చి, రాగాలు పెట్టి మా కెవ్వరికీ మనశ్శాంతి లేకుండా చేసింది. ఈ సారి మళ్ళీ నేను కల్పించుకోక తప్పలేదు.

'ఇంటరునాటి పల్లవి కాదు సావిత్రీ ఇప్పుడది. పొరుగూరిలో వద్దు అని అంటే ఇంజనీరింగు వదులుకుని నీ మాట ప్రకారం బి.ఎస్సీ.లో చేరింది అప్పుడు. కానీ ఈ 5 ఏళ్ళలో దాని తెలివితేటలూ పెరిగాయి. తనకి తోచకపోయినా తోటివారిని చూసన్నా నేర్చుకునే రోజులు ఇవి. తన స్వశక్తి మీద ఎసిస్టెంట్‌షిప్‌తో సహా పాపం, అన్నీ సంపాదించుకుంది. ఇప్పుడు మనం వద్దంటేవినే స్థితిలో లేదు. మొండిగా, పూర్తిగా తాడుని తెంచకుండా ఒప్పుకో సావిత్రీ! ఇంక పెళ్ళంటావా? ఆ ప్రయత్నాలు ఆపాల్సిన అవసరం ఏముంది? కుదిరే దాకా ఏదో ఒకటి చేయాలిగా! అంతవరకూ దాని ముచ్చటకూడా తీర్చుకోనీ. ఎప్పుడు కుదిరితే అప్పుడే వెనక్కి వచ్చేయమని చెప్దాము. అసలు అమెరికాలో కూడా మనవాళ్ళు చాలామంది వున్నారుట. మా అమ్మాయికి, అల్లుడికి కూడా చెప్తాను ఎవరన్నా మంచివాళ్ళుంటే చూడమని.' ఇలా నేను శతవిధాలుగా సావిత్రికి నచ్చచెప్పాను. ఆఖరుకి పెళ్ళి కుదిరిన వెంటనే పల్లవి ఇండియా వచ్చేసే షరతుమీద సావిత్రి కూతురిని అమెరికా పంపటానికి ఒప్పుకుంది. ఒప్పుకుంది అనేకంటే చుట్టూ చేరి మేమందరం బలవంతంగా ఒప్పించాము అంటే బాగుంటుందేమో!

కానీ అప్పటినుండీ అన్నీ మేము అనుకోని రీతిలో జరగటం మొదలయ్యాయి. ఇండియాలో సంబంధాలు చూస్తే వాళ్ళు పిల్లని చూడాలి, ఫొటోకాదు అనేవారు. పల్లవిని రమ్మంటే నాకిప్పుడు పరీక్షలని ఒకసారి, సెమిస్టర్ మధ్యలో రావటానికి కుదరదని మరోసారి, ఇలా అస్తమానూ ఏదో ఒకటి చెప్పేది. 'ఇక్కడకు వచ్చిన మొదలు వెనక్కి రమ్మంటే ఎలాగ సరియైన సమయం చూసుకోవద్దా' అని విసుక్కునేది. ఈ లోపల రెండేళ్ళూ గడిచి మాస్టర్స్ అయిపోయింది. అప్పుడు వెనక్కి వచ్చేయవే చదువయిపోయిందిగా అంటే 'ఇప్పుడు నాకు కంప్యూటర్ సైన్సెస్ లో ఇంటరెస్టు కలిగింది. నా ఫిజిక్స్‌డిగ్రీకి ఇది కూడా వుంటే చాలా మంచిది' అంటూ పల్లవి ఇంకేదో యూనివర్శిటీలో కంప్యూటర్ సైన్సెస్‌లో మాస్టర్స్ ప్రోగ్రాంలో చేరింది.

ఈ విషయం తెలిసిన రోజున నిజంగా నేను దిగ్భ్రమచెందాను. ఇలా అవుతుందని నేను ఏమాత్రమూ ఊహించలేదు. ఔరా! ఈ రోజుల్లో పిల్లలు చాలా టక్కరి వాళ్ళుసుమా! ఇప్పుడు సావిత్రికి ఏం చెప్పాలి నేను? అసలు ఏం చెప్దామన్నా నా దగ్గర మాటలున్నాయా? అప్పుడే నా బుర్రలో ఇంకో ఆలోచన మెదిలింది. ఇండియాలో వున్న సంబంధాలైతే వాళ్ళు పిల్లని చూడాలని, పల్లవికి రావటం కుదరదని, ఈ సమస్యలన్నీ వున్నాయి.

అమెరికాలో వున్న సంబంధాలే అయితే ఈ సమస్యలేవీ వుండవుగా! అంతే! వెంటనే నేను పేపరులో ఒక యాడ్ ఇచ్చాను. ఫరవా లేదు, రెస్పాన్సెస్ బాగానే వచ్చాయి. రోజులు మారటం నేను గమనించలేదేమోకానీ ఇప్పుడు ప్రతీ ఫామిలీలోనూ కనీసం ఒకరన్నా ఆమెరికాలో వుంటున్నారు. వచ్చిన రెస్పాన్సెస్‌లో మంచివనుకున్నవి అబ్బాయి వివరాలు, ఫోను నెంబరు అవీ పల్లవికి చెప్పేవాళ్ళం. చేసుకునే వాళ్ళకి నచ్చితేచాలు, మేము చూడక పోయినా ఫరవాలేదు అనుకునేవాళ్ళం. కానీ ఇక్కడ కూడా సమస్యలు ఎదురవటం మానలేదు. పల్లవికి ఒక పట్టాన ఎవరూ నచ్చేవారుకాదు. 'ఆ అబ్బాయికి డిగ్రీలైతే వున్నాయి కానీ మెంటల్ మెచ్యూరిటీ లేదు మావయ్యా' అనేది. లేకపోతే 'ఈ అబ్బాయికి అన్నీ బాగానే వున్నాయి, కానీ మా ఇద్దరికీ మెంటల్ కేపబిలిటీ లేదు' అనేది. ఇదీ కాకపోతే 'ఆ అబ్బాయి ఇండియా వెళ్ళిపోవాలని షరతుపెడుతున్నాడు. వెళ్ళేదీ, లేనిదీ ఛాయస్ నాది కానీ ఇతరుల షరతులకి బందీనవటం నాకిష్టం లేదు' అనేది. ఇలా ఏదో ఒకటి అడ్డు చెప్పేది. చెప్పద్దూ, పల్లవి పెళ్ళి గురించి నాకు నిజంగా ఆందోళన మొదలైంది. సావిత్రి విషయం ఇంక చెప్పనే అక్కరలేదు.

ఇంతలో లలిత చదువు పూర్తిచేసి ఖాళీగా ఇంట్లో వుండటం ఎందుకని మా వూళ్ళోనే ఏదో జాబ్‌లో చేరింది. అనువైన సంబంధం చూసి కనీసం దీనికైనా పెళ్ళి చేసేయాలని వుంది నాకు. కానీ 'అప్పుడు పల్లవికి సంబంధం కుదరటం ఇంకా కష్టం అవుతుందేమో అన్నయ్యా! పెద్ద పిల్లకి కాకుండా చిన్న పిల్లకి పెళ్ళి ఎందుకు చేసారని అడిగేవారికి ఏం సమాధానం చెప్పాలి? పెద్దపిల్ల చదువు, డిగ్రీలు అంటూ మన చేయిదాటిపోయిందనా?' అంటూ సావిత్రి అడ్డు చెప్పబోయింది. కానీ మంచి సంబంధాలు మనం అనుకున్నప్పుడల్లా దొరకవనీ, మరీ ఆలస్యంచేస్తే లలితకూడా వాళ్ళక్కలాగా ఏ అమెరికాకో, ఆస్ట్రేలియాకో చదువంటూ బయలుదేరితే అప్పుడు ఇంకా సమస్యలు ఎక్కువవుతాయని, ఉద్యోగం చేస్తున్న పిల్లని ఎక్కువ రోజులు పెళ్ళిచేయకుండా ఇంట్లోనే వుంచుకుంటే లోకం రకరకాలుగా నిందలువేసే ప్రమాదం వుందని సావిత్రికి నచ్చచెపితే అతి కష్టం మీద ఒప్పుకుంది. అదీకాక లలిత పెళ్ళికి పల్లవి ఎటూ వస్తుంది అప్పుడు దానికి కూడా ఏదో ఒకటి కుదిర్చేద్దాం అంటూ సావిత్రికి ఆశ కూడా చూపాను. లలితకి కళ్యాణ ఘడియ కలిసి వచ్చిందేమో, మంచి సంబంధం అతిత్వరలోనే ఎక్కువ కష్టపడకుండానే కుదిరింది. పెళ్ళికి అనుకున్నట్లుగానే పల్లవి వచ్చింది. 'నీ పెళ్ళి కూడా కుదిరితే నీది కూడా లలిత పెళ్ళితో పాటు చేసెయ్యొచ్చు' అని సావిత్రి ఎంతో ఆశతో అంటే, 'నాకు నచ్చిన అబ్బాయైతే బాగానే వుంటుంది మరి. కానీ రెండు పెళ్ళిళ్ళు చేయాలని మాత్రం నచ్చకపోయినాకూడా ఒప్పుకోమని మాత్రం నన్ను బలవంతంచేయకండి' అంటూ పల్లవి ఖచ్చితంగా చెప్పేసరికి సావిత్రి మళ్ళీ కొంచెం నిరుత్సాహ పడింది, భయపడింది కూడా! దీని పెళ్ళి కుదర్చటం నాకొక మిషన్ అయి కూర్చుంది.

అమెరికా వెళ్ళిన తర్వాత పల్లవి ఇంకా అందంగా తయారయింది. బాగా రంగు వచ్చింది. రెగ్యులర్‌గా ఎక్సర్‌సైజ్ చేస్తుందిట. శరీరం సన్నగా నాజుగ్గా వుంది. మనిషిలో ఆత్మవిశ్వాసం కొట్టొచ్చినట్లు మెరుస్తోంది. లోకాన్ని చూసిన తెలివి, హుందాతనం మనిషిలో వుట్టిపడుతున్నాయి. ఇన్ని సుగుణాలువున్నా పల్లవికి ఎందుకు పెళ్ళి కుదరటంలేదు? ఎక్కడుంది లోపం? కేవలం ఆ టైము ఇంకా రాకపోవటమేనా? పెళ్ళిలో అప్పుడప్పుడు సావిత్రి కళ్ళు తుడుచుకోవటం నేను గమనించక పోలేదు. 'శుభమా అంటూ పెళ్ళి జరగబోతూ వుంటే ఇప్పుడీ ఏడుపులెందుకు?' అంటూ పల్లవి వాళ్ళమ్మమీద చాలా చిరాకుపడింది. 'నా మనసులో బాధ నువ్వర్థం చేసుకుని వుంటే నీకీపాటికి ఎప్పుడో పెళ్ళయిపోయివుండేది' అని సావిత్రి అంటే పల్లవికి కోపం ఇంకా ఎక్కువయింది. 'అమ్మా! నేను పుట్టిన మరు నిముషం నుండీ నా పెళ్ళి ధ్యాస తప్ప ఇంకో ఆలోచన లేదా నీకు? నా చదువు, తెలివి, రాంకులు, డిగ్రీలు ఇవేవీ నీకేమి కావా? ఒక్క పెళ్ళి కానందువలన ఇవన్నీ నీ దృష్టిలో విలువలేనివేనా? మాట్లాడితే ఆడపిల్ల అంటావు, ఆడపిల్లలు చదువుకుని విదేశాలకు వెళ్ళకూడదా? అసలు ఆడపిల్లగా పుట్టడం నా తప్పా?' అంటూ పల్లవి సూటిగా అడిగే సరికి సావిత్రికికూడా కోపం వచ్చిందనటం నిజం.

'నీది కాదే తప్పు, నాది. చదువులు చదువుతాను, వుద్యోగాలు చేస్తాను, వూళ్ళేలుతాను, అమెరికా పంపించు అంటే సరే అన్నాను చూసావా, అదీ నా తప్పు' అంది కోపంగా.

'సావిత్రీ! చిన్న పిల్లతో సమానంగా నువ్వు కూడా ఏమిటి? పల్లవీ! ఒక పక్క పెళ్ళిల్లు అంటూనే ఇంకోపక్క అమ్మతో వాదులాటలేమిటి?' ఊరుకోండి ఇద్దరూ. ముందు లలితపెళ్ళి సజావుగా కానివ్వండి అంటూ ఆ ఇద్దరికీ సర్దిచెప్పే సరికి నా తలప్రాణం తోకకొచ్చింది. పులి, మేక వైరంలాగ వీళ్ళిద్దరి మధ్య నిశ్శబ్దంగా జరుగుతున్న పోరాటంలో మధ్య నేను నలిగిపోతున్నాను.

మా ప్రయత్నాలలో మాకు తెలియకుండానే ఏదన్నా తప్పులు చేస్తున్నామో, లేక పల్లవికి ఆ పెళ్ళి టైము ఇంకా రాలేదో, లేక మాకెవ్వరికీ తెలియని కారణం ఇంకా ఏదన్నా వుందేమో నాకు తెలియదు కానీ పల్లవికి మేం చూసిన సంబంధాలలో ఒక్కటి కూడా కుదరలేదు. ఇంతలోనే పల్లవి తిరిగి అమెరికా వెళ్ళిపోవాల్సిన రోజు రానే వచ్చింది. వెళ్ళేముందు పల్లవితో ఫ్రాంక్‌గా పెర్సనల్‌గా నేను మాట్లాడాలనుకున్నాను.

'పల్లవీ! చాదస్తం అంటూ మీ అమ్మ మీద విసుక్కుంటున్నావు కానీ కాస్త మా పాయింట్ ఆఫ్ వ్యూకూడా ఆలోచించు. చదువులో నువ్వెంత పైకి వచ్చినా అందరితోపాటుగా నీక్కూడా పెళ్ళి, పేరంటంచేయాలని కోరటం తప్పంటావా? పోనీ నీ దృష్టిలో ఎవరైనా వున్నారేమో చెప్పు నీ కోరికని, ఎన్నికని మేము కాదనము. అంతే కానీ ఇలా పెళుసుగా జవాబులు చెప్తుంటే అమ్మ ఎంత బాధపడుతోందో ఆలోచించు తల్లీ' అనునయంగా అన్నాను నేను.

'అమ్మని బాధ పెట్టడం నా ఉద్దేశం కాదు మామయ్యా! నన్ను చూస్తే చాలు, అమ్మకి పెళ్ళి తప్ప ఇంకో విషయం గుర్తురాదు. దేశం కాని దేశంలో ఒక్కదాన్నీ వుంటున్నాను. ఎన్నో టెంషన్సు వుంటాయి. అస్తమానూ పెళ్ళి అంటూ నా వెంటపడుతూంటే విసుగ్గావుంది. నేను పెళ్ళిచేసుకోనని అనటం లేదు. నాకు నచ్చిన వ్యక్తిత్వం వున్నవాడు కనపడిన రోజున తప్పకుండా చేసుకుంటాను. ఈ లోపల ఆలస్యం అయిందంటూ నన్ను ప్రెషర్ చేయకండి మామయ్యా! ఆలస్యం అవటం ఏమిటి? ఈ రోజుల్లో 30 ఏళ్ళు దాటిన ఆడపిల్లలకి చాలామందికి పెళ్ళిళ్ళు కావటం లేదు. ఎవరినో ఒకరిని చేసుకోక తప్పదని అనుకోవటం నాకు నచ్చదు. నాకు నచ్చినవాడు దొరికేదాకా నేను వేచివుంటాను. అంతదాకా మీరు కూడా నన్నేమీ అనకండి. అన్ని విషయాలలోనూ ఇంత సూటిగా వున్నదాన్ని నా దృష్టిలో ఎవరైనా వుంటే మీకు చెప్పనా? అలాంటిదేమీ లేదు. వున్న రోజున మీకు తప్పకుండా చెప్తాను. నన్ను నమ్మండి మామయ్యా!' పల్లవి కూడా చాలా నిదానంగా, చాలా శాంతంగా జవాబు చెప్పింది.

నాకు తెలియని విషయాన్ని నాకు విడమర్చి చెప్పినట్లుగా అనిపించింది నాకు. ఎంతసేపూ పెళ్ళి కావటంలేదు అని ఆందోళనపడుతున్నాము తప్ప పల్లవి చెప్పిన విషయాలేవీ మేమెప్పుడూ ఆలోచించలేదు.

అమెరికా వెళ్ళిపోయేరోజున పల్లవి వాళ్ళమ్మ కాళ్ళకి దణ్ణం పెట్టి మెల్లిగా అంది, 'నా గురించి అనవసరంగా వర్రీ అవకమ్మా! నీకు మన ఫామిలీకి చెడ్డ పేరు తీసుకొచ్చే పనులేవీ నేను చేయను. నా నడవడికవలన సిగ్గుపడవలసిన అవసరం మీకెన్నడూ రాదు. నాకు నచ్చిన వ్యక్తి కనిపించినపుడు పెళ్ళిచేసుకోవటానికి నాకెలాంటి అభ్యంతరమూ వుండదు. బహుశా ఇంతదాకా ఆ టైము ఇంకా రాలేదేమో! అందరిలాగే నాకూ పెళ్ళయేరోజు ఆ దేవుని దయవలన వస్తుంది. అంతదాకా ఓపిక పట్టు. నా మాట నమ్ము అమ్మా! నువ్వనవసరంగా ఇలా నా గురించి దిగులు పడుతూంటే నేనక్కడ అంత దూరంలో మనశ్శాంతిగా ఎలా వుండగలను? ధ్యాసగా ఎలా చదవగలను?' తల్లిని కౌగలించుకుని ఈ మాటలు అంటున్నప్పుడు పల్లవి కళ్ళు చెమర్చటం నేను గమనించకపోలేదు. సావిత్రి కూడా కూతురి వెన్ను నిమురుతూ మౌనంగా కళ్ళుతుడుచుకుంది.

అంతవరకూ పల్లవి మీద కోపంతో రగులుతున్న సావిత్రి మనసు మీద పల్లవి మాటలు పన్నీరుజల్లుగా పనిచేసాయి. కానీ పల్లవి సెకండ్ మాస్టర్స్ అయిపోయిన తర్వాత కంప్యూటర్ సైన్స్ లో పి.ఎచ్.డీ. ప్రోగ్రాంలో జాయిన్ అవుతున్నానని చెప్పినపుడు సావిత్రి చల్లారిన కోపం మళ్ళీ ఆజ్యం పోసిన అగ్నిలాగా పైకిలేచింది. సంబంధాలు చూడటం ఇంకొంచెం ఎక్కువ చేయగా మా దృష్టిలోకి వచ్చిన సంబంధం వివరాలు అన్ని పల్లవికి చెప్తే, ఇప్పుడు, ఇదుగో ఇలాంటి రెస్పాన్స్ వచ్చింది దాని దగ్గరనుండి.

దీర్ఘమైన ఆలోచన్లో మునిగిపోయిన నేను సావిత్రి మాటలతో మళ్ళీ ఈ లోకంలోకి వచ్చాను.

'టూ క్వయెట్ అట. అందరూ దీనిలాగా వసపిట్టలు వుంటారా? చదివిన చదువు ఇదేనా దీనికి నేర్పింది? అన్నయ్యా! ఓ అన్నయ్యా! ఏమిటి ఆలోచిస్తున్నావు? నేను అమెరికావెళ్ళే ప్రయత్నాలు చెయ్యి. ఇన్నాళ్ళు నుండీ నువ్వు చెపుతూ వుంటే నేను అశ్రద్ధ చేస్తూ వచ్చాను. ఇంక ఇప్పుడు నేను వెళ్తే తప్ప లాభం లేదు. దాని నెత్తిమీద కూర్చుని ఆ మూడు ముళ్ళూ వేయించేస్తే తప్ప ఇంక దీనికి పెళ్ళి కాదు. ఒకటి తర్వాత ఒకటిగా డిగ్రీలు సంపాదించేస్తే అయిపోతుందా? పెళ్ళీ, పేరంటం అక్కర్లేదా? మొగుడు, సంసారం లేకుండా ఆ డిగ్రీలను తోడుగా పెట్టుకుని జీవితం అంతా గడిపేస్తుందా?' సావిత్రి ఆవేశంగా అంటోంది. అప్పటికప్పుడు అమెరికా రెక్కలు కట్టుకొని ఎగిరి వెళ్ళి కూతురి మీద ఆ అక్షింతలు వేసెయ్యాలన్న ఆత్రం కనిపించింది సావిత్రిలో. సరే, సావిత్రి కోరుకున్నట్లుగానే త్వరలోనే ఆమెని అమెరికా పంపించాము. కానీ నాలుగునెలలు వుండాలన్న ప్లాన్ వేసుకుని వెళ్ళిన సావిత్రి నెలన్నరన్నా కాకమునుపే అక్కడ చలి, మంచుకి దగ్గు, ఉబ్బసం, బ్లడ్ ప్రెషర్ ఎక్కువై, ఆరోగ్యం దిగజారేసరికి భయపడుతూ తిరిగివచ్చేసింది.

'పోనీ అక్కడ డాక్టర్లకి చూపించుకోలేక పోయావా సావిత్రీ! వైద్య సదుపాయాలు అక్కడ చాలా బాగుంటాయని అంటారు కదా!' అని నేనంటే, 'అక్కడ మెడికల్ ఇంస్యూరెన్స్ విషయాలన్నీ చాలా గందరగోళం అన్నయ్యా! స్టూడెంట్‌గా వున్న పల్లవి దగ్గర నా ఇన్స్యూరెన్స్ కోసం ఖర్చుపెట్టేంత డబ్బెక్కడుంటుంది? అక్కడకి కొన్ని టెస్ట్‌లు ఏవో చేయించింది. ఇంకా పరీక్షలు ఏవో చేయాలన్నారు. వీటన్నటికీ ఎంత డబ్బు ఖర్చవుతుందో, అదీగాక పరిస్థితి ఇంకా విషమించి మరీ పూర్తిగా మూలపడితే ఈ ప్రయాణం కూడా చేయలేనేమో అని భయమేసి వెంటనే వచ్చేసాను. అదీగాక అక్కడ మనలాంటి వాళ్ళు వుండలేరన్నయ్యా! ప్రతీ దానికీ ఇతరులమీద ఆధారం. ఇంట్లోంచి కదలటానికి లేదు. పలకరించే వాళ్ళు కూడా వుండరు. పల్లవి పొద్దున్న ఇంట్లోంచి వెడితే రాత్రి బాగా పొద్దుపోతే తప్ప వచ్చేదికాదు. ఈ లోపు నా ప్రాణం పోయినా పట్టించుకునే నాథుడులేడు. పడుచువాళ్ళకీ, ఆరోగ్యవంతులకే నన్నయ్యా ఆ దేశం' అంటూ పాపం సావిత్రి తన బాధనంతా వెళ్ళబోసుకుంది.

ఆ తర్వాత సావిత్రి ఆరోగ్యం బాగా దెబ్బతింది. ముఖ్యంగా పల్లవి పెళ్ళి గురించే ఆమె బాగా వ్యథచెందుతోందని నాకు తెలుసు. 'రేపు నాకేదన్నా అయితే దీని సంగతి ఆలోచించి పట్టించుకునేవారెవరు అన్నయ్యా? తనకంటూ ఒక మొగుడు, తనదంటూ ఒక జీవితం లేని వారిని ఎవరు మాత్రం వారి సంసారాలు వదిలేసి ఎంతకని చూస్తారూ? ఈ మొండిది ఎవరూ లేని దిక్కులేనిది లాగా వుండిపోతుందా?' అంటూ సావిత్రి మాటిమాటికీ కళ్ళనీళ్ళు పెట్టేసుకునేది.

సావిత్రి పడే బాధ నేను చూడలేకపోయాను. 'సావిత్రీ! పల్లవి దిక్కులేనిది ఎలా అవుతుంది? మనమంతాలేమూ? అసలు నువ్వు అనవసరంగా లేనిపోనివి వూహించుకుంటున్నావు కానీ ఇప్పుడు ఆ వయసులో పెళ్ళికాని ఆడపిల్లలు చాలామందే వున్నారు. ఆలస్యం అయిందని బాధ పడుతున్నావే కాని ఆడపిల్లలు చాలామందే వున్నారు. ఆలస్యం అయిందని పడుతున్నావే కానీ ఇన్నాళ్ళు నిరీక్షణ ఫలితంగా మంచివరుడు వస్తాడేమో, ఆలోచించు' అంటూ రకరకాలుగా నేను సావిత్రిని ఓదార్చేవాడిని.

మొదట్లోనేమో పల్లవి చదువు, అమెరికా, అవకాశాలు, భవిష్యత్తు అంటూ ఏవేవో చెప్పింది. ఇప్పుడేమో వ్యక్తిత్వం పెరిగి, ఇన్నేళ్ళుగా ఈ స్వతంత్రానికి అలవాటు పడిన తర్వాత ఒక పట్టాన ఎవ్వరూ నచ్చటం లేదు. అర్హతలు పెరగటంతో పాటు ఆశలు కూడా పెరిగాయి. ఎక్స్‌పెక్టేషన్స్ పెరిగాయి. ఏ మాత్రమూ సర్దుకుపోలేని అసహనమూ, ఎందుకు సర్దుకుపోవాలి, నాకేం తక్కువ అన్న అహంకారమూ పుష్కలంగా వచ్చాయి. పైగా దగ్గరుండి చెప్పి, శాసించే పెద్దతోడు ఎవ్వరూ లేకపోవటంతో ఏ నిర్ణయమైనా స్వతంత్రంగా తీసుకుని, దాని పరిణామాలని ఆలోచించకుండా అమలు పెట్టేయడం బాగా అలవాటయిపోయింది.

ఈ కారణాలన్నీటి వలన పల్లవి విషయంలో పరిస్థితిపై మా కంట్రోల్ పూర్తిగా పోయింది. ఇవన్నీ ఆలోచించి ఈ సమస్యా పరిష్కారానికి ఇంక నేను అమెరికా ప్రయాణానికి సిద్ధమయ్యాను. అక్కడ జీవన విధానం, అలవాట్లు, ఇన్స్యూరెన్సులు ఇవన్నీ సావిత్రి విపులంగా చెప్పటం వలన నాకు బాగానే అర్థమయ్యాయి. దీర్ఘంగా ఆలోచిస్తే భయంగానే వుంది. కానీ మా అమ్మాయి వీటి గురించి ఏమి భయపడవద్దని చెప్పింది. అన్నీ తను చూసుకుంటానని, వెంటనే ప్రయాణం కమ్మని ఎప్పటినుండో చెప్తోంది. ఇన్నాళ్ళూ దాని మాటలు అశ్రద్ధ చేసినా, ఇంక ఇప్పుడు పల్లవి కోసమన్నా వెళ్ళక తప్పదు. ఏదో ఒక మంచి సంబంధం నిశ్చయమయ్యేవరకు ఇంక అక్కడనుండి రాకూడదని గట్టి నిర్ణయం తీసుకున్నాను. సావిత్రి ఈ మాట విని ఎంతో సంతోషించింది. 'లలిత పెళ్ళి కూడా నువ్వే చేయించావు. పల్లవిది కూడా నువ్వే చేయించి పుణ్యం కట్టుకో అన్నయ్యా' అంది ఎంతో ఆశగా. బాధ్యతంతా నాకు అప్పగించేసి బరువంతా అప్పుడే తీరిపోయినంత తేలికగా ఫీలయింది. పాపం, నా పిచ్చి చెల్లెలు.

పల్లవి జీవితగీతాన్ని పల్లవిలోనే వుంచేయకుండా అనుపల్లవి, చరణాలు కూడా అతి తియ్యగా పలికించమనీ, అతి మధురమైన మజిలీ వైపు మలుపు తిప్పమనీ ఆ భగవంతుని మనసారా ప్రార్థిస్తూ అమెరికా వెళ్ళటానికి విమానంలో అడుగు పెట్టాను. ******

ముందు జాగ్రత్త

అందమైన ఆడపిల్లలు వున్నారు ఎందరో ఈ ఊర్లో
కాని ముగ్ధమోహన సౌందర్యములో సరికారు నీకెవ్వరూ
ఓ అందాలభరిణ ఓ అపరంజిబొమ్మా
నీ ముందు వారందరు తోలుబొమ్మలే
నన్నువలచి పిలచిన వారెందరో
కాని నా ప్రేమపూరిత హృదయకవాటాన్ని
మొట్టమొదటిగా తెరవగలిగింది నవ్వు ఒక్కదానివే
నీ నవ్వు వెయ్యి వసంతాల విరిజల్లు
నీ చూపులు చక్కెరవింటివాడు సంధించి విడచిన పూలతూపులు
ఓ చిలుకకొలికీ నీ పలుకులు పన్నీటి తుషారపు తుంపరలు
నీ అడుగుల సవ్వడి వినినంతనే నా హృదయంలో రేగును అలజడి
తాళజాల ఈ విరహం మనజాలను నీవులేకుండా ఈమహిలో
రావే రావే నా చక్కని చెలియా
వచ్చి నన్ను నీ అక్కున చేర్చుకో నీ అంతరంగాన నిలుపుకో
పుణ్య పడతివిలే నాకు పాదపూజలు చేసుకో
అమ్మ తోడుగా చెపున్నా అడ్డు పెట్టనని
కాని ఒకమనవి–అనవసరపు గొడవలలో తలదూర్చి
నా కొంపమాత్రం ముంచకు......

–ఎన్.ఎస్.ఎన్. మూర్తి
Hyderabad, A.P.